

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm a magyar bányász-társadalom képviselőit!

„Tudomány, kitartás és pénz! Csak e három tényező együttes közreműködése teszi a bányaművelést lehetségessé.”- írta Péch Antal¹ 1881-ben megjelent könyvében.

Majd gondolatát így folytatta: ha a tudomány lépést tart a kor követelményeivel, erős támaszt ad ahhoz, hogy fennmaradjon a kitartás, és leküzdhetőek legyenek a pénz esetleges hiánya miatti nehézségek is.

A magyarországi bányászat története – jól tudjuk – a honfoglalásig nyúlik vissza, az írásos emlékek szerint már Szent István király adományozott kiváltsággal, sóbányát. Az 1200-as évektől pedig már rendszeresen szerepel az aranybányászat az adománylevelekben, sőt megjelent a „tárnokmester” titulus is. Mivel a mester feladata volt a bányajövedelmek kezelése is, joggal vélhetjük, hogy a bányászat már kiterjedt, fontos gazdasági ágazattá vált. Nem véletlen tehát, hogy a XIII. században az Európában kitermelt arany döntő része Magyarországon került a felszínre. Ahogyan az sem, hogy a bányászat, majd később a hozzá kapcsolódó kohászat, évszázadokon keresztül adott megélhetést az embereknek, és jelentős bevételt a bányavállalatoknak és az államnak.

Nemcsak a kitermelt ásványi kincsekre lehetünk azonban büszkék, hanem a századok alatt felhalmozott tudásra, szakértelemre és tudományos alkotóerőre is. Mert a bányászat nemcsak termelési, hanem tudásközponttá is tette Magyarországot.

Bizonyítékaink vannak arra, írja szintén Péch Antal, hogy a magyar bányászat „már a legrégebbi időkben is híres volt a külföld előtt, és magyar bányászok gyakran kérték [...] tanácsadás vagy az üzemnek javítása és berendezése végett.” 1452-ben VI. Henrik angol király említi meg szakértelmüket és III. Iván moszkvai nagyfejedelem is bányászokat kért Mátyás királytól.”

Évszázadokkal később is élt a hagyomány, a Selmeci Akadémia elődjének számító Bergschule 1735-ben jött létre, és Európa-szerte ismert magas szintű, sokoldalú képzést nyújtott.

Múltjára méltán büszke szakma ünnepnapja tehát a mai, amelynek tagjai hozzáértésükkel, kitartásukkal és áldozatvállalásukkal írták be magukat történelmünkbe.

Külön köszöntöm mindazokat, akik a mai napon elismerésben részesülnek. Önök azok, akik – az elmúlt igen nehéz időszakban – kiemelkedő teljesítményt nyújtottak. A kitüntetések azt jelzik, hogy az Önök munkája, hozzáértése és

¹ Péch Antal (Nagyvárad, 1822. június 14. – Selmecbánya, 1895. szeptember 18.) bányamérnök, az MTA tagja. A Bányászati és Kohászati Lapok megalapítója, első kiadója és szerkesztője.

Péch Antal: A tudományok haladásának befolyása a selmecvidéki bányaművelésre; 1881.

http://real-eod.mtak.hu/2205/1/ErtekTermtudKorebol_11_22.pdf

kitartása nemcsak szűkebb közösségüket szolgálta, hanem hozzájárult a szakma hírnevének öregbítéséhez és az ország előre jutásához is.

Külön öröm, hogy a mai ünnepet itt Salgótarjánban köszönhetjük, hiszen a város – bár a település története a honfoglalásig nyúlik vissza – létét a bányászatnak köszönheti. A kitermelés 1850-es években kezdődött meg, ami magához vonzotta a vasút és az ipar kiépülését is, így vált a korabeli kis agrártelepülés iparvárossá. Salgótarján 1922-ben, idén 100 éve emelkedett városi rangra.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mindazon elkötelezettségre, tudásra és hozzáértésre, amit a magyar bányászat egésze jelent, minden eddiginél nagyobb szükségünk van.

Eddig is ismert tény volt, hogy a bányászatnak a digitalizáció korában is jelentős szerepe lesz, amit tovább erősít a magyar gazdaság növekedése. A modern termelés legnagyobb kihívásai ugyanis már a bányászati nyersanyagellátás biztosításában vannak.

Ugyanakkor az az egész világra kiterjedő energiaválság, amellyel most kell szembenéznünk, ezen messze túlmenően értékelte fel a hazai bányászat, és a hozzá kapcsolódó innováció és tudományos kutatások szerepét.

Küzdelmes, nehéz, embert próbáló éveken vagyunk túl.

Az elmúlt években olyan eseményekkel kellett szembenéznünk, amilyenekre itt Európa közepén, a XXI. században az emberek nem számítottak. Világjárvány, világválság és most a szomszédos országban a háború. Egyenként is szinte leküzdhetetlennek látszó események.

Magyarország, a magyar emberek megállták a helyüket a járvány okozta rendkívüli helyzetben és az azt követő visszaesés idején is.

Ennek volt köszönhető, hogy a járványt követő válságból igen gyorsan állt fel az ország. Sőt, a visszaesést rövid időn belül növekedés váltotta fel.

Tavaly már 7,1 százalékos volt a növekedés, szemben az 5,4 százalékos uniós átlaggal. Az idei évben is gyorsabb a magyar gazdaság növekedése az uniós átlagnál, az első két negyedévben 8,2, illetve 6,5 százalékos volt.

A beruházások pedig – amelyek a jövőbeni fejlődést vetítik előre – tavaly és az idei év első félévében is kiemelkedően magas értéket értek el.

A munkában állók száma is rekordot döntött, már több mint 4,7 millióan dolgoznak, erre a rendszerváltás óta nem volt példa.

Nógrád megyében is hasonló folyamatok figyelhetőek meg, a foglalkoztatottak száma 2010 óta 11 ezer fővel emelkedett. A munkanélküliek száma 2010 és 2022 második negyedéve között 15 ezerről közel felére, 8 ezer főre esett vissza. A járvány sajnos itt is éreztette hatását: mintegy 6 ezer munkahelyet sodort átmenetileg veszélybe. A kormány munkahelyteremtő intézkedéseinek eredményeképp a foglalkoztatás újra megközelíti a járványt megelőző szintet, azonban még elmarad a 2019-ben mért értékhez képest. Van tehát még tennivaló a megyében, a kormány ezért továbbra is támogatja a munkahelyteremtést.

Ugyanakkor számolnunk kell a háború és a mögöttünk hagyott világgazdasági válság gazdasági hatásaival is.

Ezek egyike az infláció, ami már tavaly megjelent a világ szinte minden országában, és ami a mi esetünkben „importált” inflációt jelentett.

Ennek két fő oka volt: az egyik az, hogy a járvány idején hiányok alakultak ki, emellett globálisan, szinte azonos időben indultak újra a gazdaságok, egyszerre ugrott meg az energia- és nyersanyag-igény, és ez vezetett áremelkedésekhez.

Ezt tetézte az orosz-ukrán háború kitörése és a hozzá kapcsolódó uniós szankciós csomagok. A világpiacon rendkívüli mértékben drágultak meg az energiahordozók, amit a szállított mennyiség visszaesése követett, ami egyfajta ördögi körként az árak további emelkedésével járt.

A helyzetet tovább rontja, hogy Európa rendkívül komoly nehézségekkel néz szembe az energiaellátás biztonságát tekintve is. Vagyis már nem csupán az a kérdés, hogy mennyibe kerül a gáz és az olaj, hanem az is, hogy meg tudjuk-e szerezni ezeket.

A legfontosabb feladat tehát, hogy gondoskodjunk Magyarország energiabiztonságáról. A kormány éppen azért hirdette ki az energia-veszélyhelyzetet, hogy biztosíthassa a folyamatos energiaellátást és fenn tudja tartani a rezsicsökkentést.

A kérdés hosszabb távú megoldása érdekében, pedig hét pontból álló intézkedési tervet fogadtunk el, amelynek része

- a mátrai erőmű blokkjainak újraindítása,
- a hazai lignit- és barnaszén-kitermelés fokozása, valamint
- a hazai gáztermelés növelése, másfél milliárdról kétmilliárd köbméterre.

Ezeknek az intézkedéseknek az az alapja, hogy rendkívüli mértékben felértékelődtek a hazai energiaforrások, ez pedig gazdaságossá teheti a kitermelést.

A Mátrai Erőmű tavaly a hazai villamosenergia-termelés hozzávetőleg egytizedét adta. Az erőmű teljesítménye már idén érezhetően emelkedik, a következő években pedig – további beruházásokkal – ez még nagyobb arányban növelhető. Ezzel párhuzamosan a lignitbányászat felfuttatására is sor kerülhet 2025-ig, az erőmű tervezett bezárásáig. Ennek során a magyarországi lignitkitermelés fokozatos lépésekben haladva ismét elérheti a közel 6 milliárd tonnás szintet.

Jelenleg dolgozunk azon az intézkedési terven is, amelynek célja a barnaszén bányászatának növelése. Ez megítélésünk szerint az átlagos 50 ezer tonnáról, akár évi 280 ezerre is emelhető.

Ennek kapcsán jegyzem meg, hogy a szénlepárló és tisztaszén technológiák térhódításával Salgótarján térségében is lehetőség nyílhat az itt lévő szénkincs esetleges jövőbeli kiaknázásra.

Mindezek mellett tervezzük a belföldön kitermelt szénhidrogének mennyiségének növelését, ezt célozza a Corvinus projekt.

Azt reméljük, hogy ennek révén a békési gázmező kitermelése már a következő fűtési szezonban megkezdődhet, és az azt követő években nagymértékben hozzájárul majd a hazai gázfogyasztás fedezéséhez.

Ahogy más beruházásoknál, úgy itt is fontos szempont, hogy a helyi vállalkozók is lehetőséget kapjanak a bekapcsolódásra és új munkahelyek jöjjenek létre.

Ahogy ezt megelőzően, természetesen most sem veszítjük szem elől a klímacélokat, ezek továbbra is a fókuszban maradnak.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy ezeknek a terveknek a megvalósításában nélkülözhetetlen, kiemelt szerepük van

- a szakképzett, tapasztalt bányászoknak,
- a szakma minden képviselőjének,
- ahogyan az innováció és tudományos kutatás területén dolgozóknak is.

Tehát a bányászokra, a szakmában dolgozókra továbbra is szükség van. Elmondhatom azt is, hogy a magyar emberek változatlanul büszkék a magas szakmai tudással bíró, értékeit megőrző, összetartó bányászközösségre.

Ismét Péch Antal szavaival szólva:

A magyar bányászok „mindig újra felküzdötték magokat elődeik magasságára [...] Teljes megnyugvásunkra szolgálhat ama tapasztalás, hogy bányamívelőinknek még eddig mindig sikerült a [...] nehézségeket a tudomány vezérlete alatt folytatott kitartó munkával legyőzni;” [...] és ezért remélhetjük, hogyha nem pihenünk, hanem mindig ébren és a küzdelemre készen leszünk, és a tudománnyal lépést tartunk, ennek segítségével ezentúl is győztesek fogunk maradni, mihez adjon isten sok szerencsét!

Köszönöm, hogy meghallgattak, köszönöm, hogy együtt ünnepelehetek Önökkel.